

Sygn. akt IV CSK 694/19

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku Parafii Rzymskokatolickiej pod wezwaniem [...] w W.
przy uczestnictwie E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w P.

o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 5 maja 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 28 maja 2019 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania

w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego i bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest wyodrębnienie w skardze kasacyjnej wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania oraz przedstawienie profesjonalnego wyводу prawnego nawiązującego do przesłanek przedsądu wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie. Sąd Najwyższy nie rozpoznaje bowiem sprawy jako sąd kolejnej instancji, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, przyjmowanym do rozpoznania nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wnioskodawca nie oznaczył przesłanki, spośród wymienionych wyżej, która by miała o tym zadecydować, chociaż taki obowiązek na nim spoczywał. Na podstawie uzasadnienia tego wniosku także nie sposób jednoznacznie określić, na którą z podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powołuje się wnioskodawca. Stwierdzenie w środkowej części uzasadnienia, że „w sprawie występuje potrzeba wykładni powołanych w skardze przepisów prawa na tle oceny dobrej wiary uczestnika postępowania w posiadaniu służebności gruntowej i przesyłu” wskazywałoby na podstawę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Może mieć ona jednak zastosowanie w odniesieniu do przepisów, których wykładnia nie została objaśniona przez orzecznictwo i przez doktrynę albo takich, których wykładania jest rozbieżna. Wnioskodawca nie sprecyzował, które z przepisów powołanych w podstawach skargi kasacyjnej wymagają jego zdaniem takiej wykładni. Każdy z przepisów powołanych w podstawach skargi kasacyjnej został bowiem objaśniony przez doktrynę i orzecznictwo, w tym Sądu Najwyższego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się do przypomnienia okoliczności, w jakich wnioskodawca stracił prawo

do nieruchomości i następnie je odzyskał. Wnioskodawca zawarł w nim też wywód o przyczynach powołania, trybie działania i skutkach orzeczeń Komisji Majątkowej utworzonej na podstawie ustawy z 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r. poz. 1347). W sprawie niesporne było jednak, że wnioskodawca – niezależnie od wcześniejszych zaszczości – uzyskał własność nieruchomości, której dotyczy wnioski o ustanowienie służebności na podstawie orzeczenia Komisji Majątkowej z 15 maja 1996 r. W tym czasie uczestnik wykonywał już akty władania nieruchomością odzyskaną przez wnioskodawcę, gdyż stały na niej urządzenia przesyłowe, a uczestnik korzystał z nich na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. Uczestnik zaczął posiadać nieruchomość, której dotyczy wnioski w momencie, gdy uzyskał niezależność w stosunkach rzeczowoprawnych od Państwa. W posiadanie nieruchomości w zakresie treści służebności wszedł w dobrej wierze, bo za przyzwoleniem właściciela, który zdecydował o sposobie zagospodarowania tej nieruchomości (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lipca 2014 r., II CSK 551/13, OSNC 2015, nr 6, poz. 72).

Wielokrotnie wykładany przez Sąd Najwyższy i przez doktrynę art. 172 k.c., jednoznacznie stanowi o tym, że dobrą lub złą wiarę posiadacza ocenia się na podstawie okoliczności, które miały miejsce w momencie, gdy przystąpił on do wykonywania posiadania, a nie jakichkolwiek innych późniejszych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2010 r., III CSK 57/10, nie publ. i powołane tam orzecznictwo).

Wnioskodawca akcentuje, że dopiero po odzyskaniu własności nieruchomości w 1996 r. mógł podjąć działania sprzeciwiające się zasiedzeniu służebności przesyłu przez uczestnika. Tę okoliczność Sąd Okręgowy orzekający w sprawie uwzględnił jednak w ramach rozważań prawnych. Skoro termin zasiedzenia służebności rozpoczął bieg na rzecz uczestnika przeciwko poprzedniemu właścicielowi nieruchomości (Skarbowi Państwa) – jak przyjął Sąd Okręgowy – od 7 stycznia 1991 r., a zakończył bieg 7 stycznia 2011 r., to czas, w ciągu którego wnioskodawca mógł zaprotestować przeciwko posiadaniu służebności był w ocenie Sądu Okręgowego wystarczający.

Skarga kasacyjna nie może być wymierzona bezpośrednio w ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia i w ocenę dowodów, która do nich doprowadziła, a argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wymierzona jest też przeciwko ustaleniom Sądu odnoszącym się do charakteru i czasu, w jakim uczestnik wykonywał akty posiadania służebności. Ustaleniami tymi Sąd Najwyższy w postępowaniu wywołanym skargą kasacyjną pozostaje związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. oraz – co do kosztów postępowania – art. 520 § 2 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c., § 5 pkt 3 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265), orzeczono jak w postanowieniu.